

Bilag 1 til Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud (konkrete initiativer indeholdt i aftalen)

1. Generel styrkelse af socialtilsynet

Socialtilsynets sanktionsmuligheder styrkes

- Socialtilsynet får mulighed for at sætte et tilbud under skærpet tilsyn, uden at der samtidigt skal udstedes et konkret påbud, og dette indberettes til Tilbudsportalen. Dette sikrer at socialtilsynet får mulighed for at føre et intensivt tilsyn med et tilbud i tilfælde af, at socialtilsynet er bekymret for kvaliteten, og dette synliggøres over for bl.a. kommunerne på Tilbudsportalen.

Understøttelse af ensartethed i socialtilsynenes virksomhed

- Opgaven med at godkende og føre tilsyn på områder, som er små eller komplicerede, samles hos enkelte socialtilsyn:
 - Godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger, jf. lov om social service §§ 95 og 96.
 - Godkendelse af og tilsyn med private sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner.
 - Godkendelse af og tilsyn med sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger, jf. lov om social service § 66, stk. 1, nr. 7.
 - Godkendelse af og tilsyn med pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, jf. lov om social service § 66, stk. 1, nr. 8, når skolen har flere end otte pladser til anbringelse.
- Etablering af forpligtelse for de fem socialtilsyn til at indgå i auditfunktionens tværgående initiativer og aktiviteter.
- Social- og Ældreministeren får mulighed for at anmode Socialstyrelsens auditfunktion om at udarbejde bindende retningslinjer for socialtilsynenes udførelse af deres opgaver på områder, hvor der er særligt behov for at sætte fokus på en styrkelse af ensartetheden i tilsynspraksis på tværs af de fem socialtilsyn.
- Socialstyrelsens auditfunktion skal i sin årsrapport særligt fokusere på, om de enkelte socialtilsyns praksis er med til at opfylde socialtilsynslovens formål, og om der er områder, hvor socialtilsynene har en uensartet praksis.
- Socialstyrelsens auditfunktionens årsrapport skal drøftes af den enkelte ansvarlige kommunalbestyrelse på et møde.
- Uklare regler i gældende regler, som kan give grundlag for en uensartet praksis, præciseres, hvilket vil understøtte en fælles forståelse af reglerne og dermed også en ensartet praksis.
- Der afsættes midler til opkvalificering af medarbejderne i socialtilsynene.

Indførelse af karenperiode

- Der indføres en karenperiode, som betyder, at et tilbud, herunder tilbud som indgår i en koncern eller koncernlignende konstruktion, stadig vil være underlagt det oprindelige socialtilsyn i et år, selv om tilbuddet eller koncernen/den koncernlignende konstruktion flytter adresse.

Skærpelse af oplysningspligt

- Alle sociale tilbud omfattet af socialtilsynet forpligtes til af egen drift til at orientere socialtilsynet og anbringende kommune om bekymrende forhold i tilbuddet, herunder om tilsynsmæssige skridt om f.eks. iværksættelse af sanktioner fra andre tilsynsmyndigheder.
- Socialtilsynet forpligtes til at videregive relevante oplysninger om bekymrende forhold i et tilbud og om tilsynsmæssige skridt til andre tilsynsmyndigheder, hvis disse er relevante og nødvendige i den anden myndigheds opgavevaretagelse, og derudover skal samarbejdet mellem forskellige tilsynsmyndigheder styrkes, så det sikres, at oplysninger om bekymrende forhold bliver håndteret.
- Det afsøges, om det er muligt at etablere en tilsvarende forpligtelse hos tilgrænsende tilsyn som f.eks. Styrelsen for Patientsikkerhed, Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet samt Arbejdstilsynet.
- Socialtilsynet får mulighed for at videregive oplysninger om, at de har modtaget et whistleblower, samt de oplysninger, som de har modtaget i den sammenhæng, til en anden myndighed uden whistleblowerens samtykke, hvis disse er relevante og nødvendige for den anden myndigheds opgavevaretagelse. Whistleblowerens anonymitet bevares under videregivelsen.

Fokus på sociale tilbuds brug af vikarer

- Præcisering i kvalitetsmodellen af, at socialtilsynets vurdering af medarbejdernes kompetencer omfatter både fastansatte og vikarer.
- Der fastsættes en ny indikator i kvalitetsmodellen, som skal sikre, at et højt forbrug af vikarer og ikke fastansat personale, bliver et element i socialtilsynets vurdering af tilbuddets kvalitet.

2. Styrkelse af det økonomiske tilsyn

Større fokus på private og offentlige tilbuds regnskaber og budgetter

- Krav om yderligere regnskabsnøgletal for både offentlige og private tilbud: samlede administrationsomkostninger, samlede borgerrelaterede omkostninger og samlede udgifter til kompetenceudvikling. Det eksisterende nøgletal om løn til ledelsen deles op i løn til øverste leder og løn til samlet ledelse.
- Private og offentlige sociale tilbud forpligtes til at indberette og offentliggøre på Tilbudsportalen, hvor meget af tilbuddets overskud, der er udbetalt som udbytte, overført til andre enheder inden for en større selvejekonstruktion eller (fsva offentlige tilbud) overført til andre tilbud.
- Kommercielle, private tilbud forpligtes til at oplyse, hvor meget udbytte, der samlet set er udbetalt de sidste 5 år.
- Mulighed for at socialtilsynet kan sætte et tilbud under skærpet tilsyn ved væsentlig afvigelse mellem budget og regnskab/regnskabsnøgletal.
- Mulighed for at socialtilsynet kan nægte at godkende budgettet på grund af enkeltposter, der skaber tvivl om budgettets legitimitet.
- Præcisering af socialtilsynets ret til indsigt i private og offentlige tilbuds og koncerners/koncernlignende konstruktioners regnskabsoplysninger samt til at stille spørgsmål og indhente supplerende oplysninger hos tilbud, revision eller forvaltningsansvarlig, hvis tilsynet ikke finder, at indberettede oplysninger er fyldestgørende eller har mistanke om, at disse ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold i tilbuddet.
- Hvis socialtilsynet vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt sammenlignet med andre tilbud af samme type og til samme målgruppe og sammenholdt med kvaliteten af tilbuddets indsats, skal socialtilsynet bemærke dette i tilsynsrapporten og på Tilbudsportalen.
- Kommercielle private tilbud forpligtes til at oplyse ejerforholdet på Tilbudsportalen, herunder om tilbuddet er helt eller delvist ejet fra udlandet.

Skærpede krav til revisor

- Revisors gennemgang af private tilbuds regnskaber skærpes på følgende punkter
 - Revisor skal påse, at regnskab ikke afviger væsentligt fra budget

- Udarbejdelse af skema, som revisor skal erklære sig på, så det bliver helt klart, hvad revisor skal forholde sig til, og tydeligt for socialtilsynet, om det er sket.
- Styrkede reaktionsmuligheder ift. revisor
 - Socialtilsynet får mulighed for at anmode revisor om supplerende oplysninger og vurderinger, hvis socialtilsynet vurderer, at påtegning og protokol ikke opfylder reglerne i efter de særlige regler om revision af sociale tilbuds regnskaber.
 - Socialtilsynet kan kræve skift af revisor, f.eks. hvis revisor gentagne gange ikke har opfyldt kravene i revisionsbekendtgørelsen.

Større fokus på private og offentlige sociale tilbuds konkrete omkostninger

- Socialtilsynet skal godkende private tilbuds istandsættelse/større vedligehold, inden disse iværksættes.
- Socialtilsynet får pligt til at vurdere private tilbuds udgifter til løn til ledelsen og til at offentliggøre deres vurdering på Tilbudsportalen.
- Når løn til ledelsen opgøres og oplyses i årsrapporten på Tilbudsportalen skal der ikke kun ses på ren løn men også på pension, og andre ”goder”.
- Præcisering af socialtilsynets adgang til at indhente uafhængige valuarvurderinger i forbindelse med vurderingen af markedsleje for at sikre overensstemmelse mellem de oplysninger, der skal indberettes i budgetskemaet og de regnskabsnøgletal, der skal indberettes, så de giver mulighed for at vurdere budgetoverholdelse.

Skærpelse af kravene til koncerner og koncernlignende konstruktioner

- Det præciseres, at samhandel mellem enheder i en koncern eller en koncernlignende konstruktion skal ske ”til kostpris og ikke over markedsprisen.” Det vil bl.a. sikre, at der ikke inden for en koncernlignende konstruktion kan tages overpris for vikarer fra ”eget” vikarbureau.
- Tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner får pligt til at udarbejde en koncernnote med udgangspunkt i tilbuddenes årsregnskaber, som skal synliggøre den faktisk foretagne samhandel mellem koncernens eller den koncernlignende konstruktions enkelte enheder, så revisor og socialtilsyn kan sikre, at samhandlen er sket til kostpris og ikke over markedspris.
- Begrebet ”koncernlignende konstruktion” defineres i socialtilsynsloven.
- Private sociale tilbud forpligtes til at give socialtilsynet de nødvendige oplysninger til brug for vurderingen af, om et tilbud indgår i en koncern eller koncernlignende konstruktion.

Krav til organisering, ledelse og sammensætningen i private sociale tilbuds bestyrelser

- Forbud mod at bestemte personer med tilknytning til ejerne af den faste ejendom indgår i bestyrelsen for private tilbud.
- Krav om at et flertal af bestyrelsens medlemmer skal være uafhængige af lederen af tilbuddet.
- Krav om medarbejderrepræsentation i bestyrelserne.
- Eksisterende tilbud der drives som personligt drevne virksomheder (ex. enkeltmandsejede virksomheder eller interessentskaber) skal omlægges til selvejende institutioner eller kapitalselskaber inden udgangen af 2024.
- Der stilles krav om, at personer, der inden for de seneste fem år har indgået i ledelse eller bestyrelse af et tilbud, som er blevet lukket af socialtilsynet, ikke må indgå i ledelse eller bestyrelse af tilbud, som er godkendt eller vil godkendes af socialtilsynet.